

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1537

Archeologienota Buitenstraat 29 te Vrasene (Oost-Vlaanderen).

Programma van Maatregelen

JORIK SEGERS

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2026
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies	- 4 -
1.1	Aanwezigheid van een archeologische site	- 4 -
1.2	Potentieel op kenniswinst	- 4 -
1.3	Impactbepaling en bepaling van maatregelen	- 5 -
1.4	Volledigheid van het onderzoek	- 5 -
1.5	Keuze van vervolgonderzoek	- 6 -
1.5.1	Onderzoek zonder ingreep in de bodem	- 6 -
1.5.2	Onderzoek met ingreep in de bodem	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2	Programma van maatregelen	- 8 -
2.1	Administratieve gegevens	- 8 -
2.2	Aanleiding van het vooronderzoek	- 12 -
2.3	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	- 12 -
2.3.1	Onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek	- 12 -
2.4	Afbakening onderzoeksgebied	- 13 -
2.5	Onderzoeksstrategie en -methodes	- 14 -
2.5.1	Proefsleuvenonderzoek	- 14 -
2.6	Afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	- 16 -
2.7	Randvoorwaarden	- 16 -
3	Lijst van figuren	- 17 -

1 Gemotiveerd advies

1.1 Aanwezigheid van een archeologische site

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen in de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

In deze paragraaf zullen de resultaten van het bureauonderzoek samengevat worden tot een concrete archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein. Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

Het projectgebied bevindt zich op een gemiddelde hoogte van ca. 6-7m en daalt licht af in het noorden. Het typische bolle akkerlandschap van het Waasland is goed waarneembaar ter hoogte van het projectgebied en in de ruimere omgeving.

Het onderzoeksgebied is gekarteerd als plaggenbodem profiel (bodemserie Scm) met een verbrokkelde Podzol B-horizont.

Tijdens het bureauonderzoek, uitgevoerd door ADEDE bv, werd vastgesteld dat de reeds bestaande bronnen niet voldoende informatie bevatten om vast te stellen of zich al dan niet een archeologische site binnen de contouren van het onderzoeksgebied bevindt.

Op basis van de cartografische bronnen beschikbaar vanaf de 18e eeuw en de luchtfotografie kan vastgesteld worden dat het gebied deels bebouwd was, zich in een omgeving bevond die gekenmerkt werd door natte zones maar waarbij het onderzoeksgebied in gebruik genomen werd als akkerland.

Beperkte archeologische onderzoeken in de omgeving wezen op een zeker potentieel in de regio. Getuigenissen spreken over vondsten en grondsporen gaande van de steentijd tot de Nieuwste Tijden.

De geplande werken omvatten de bouw van twee nieuwe pluimveestallen, een mestloods, twee watertanks en de aanleg van verharding rondom deze gebouwen. Deze geplande ingrepen zullen plaatsvinden binnen dieptes variërende van ca. 30cm (ter hoogte van de vloerplaat) tot ca. 1m ter hoogte van de funderingen. Deze geplande werken kunnen als bedreigend beschouwd worden voor het potentiële archeologische archief aldaar.

1.2 Potentieel op kenniswinst

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek voor het projectgebied, kon niet met zekerheid de aan- of afwezigheid van een archeologische site bepaald worden. Desondanks kan een gemotiveerde uitspraak worden gedaan over het al dan niet moeten nemen van verdere maatregelen.

Gezien de hoge verwachting naar mogelijke archeologische sporen uit verschillende periodes, is er een zeker potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek. Aangezien een deel van het plangebied echter sinds eind 20ste eeuw bebouwd en verhard is, moet er rekening worden gehouden met mogelijke bodemverstoring. Om de verstoringsgraad van de bodem ter hoogte van het onderzoeksgebied na te gaan, dient een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd worden ter hoogte van de geplande werken.

1.3 Impactbepaling en bepaling van maatregelen

De geplande werken omvatten de bouw van twee nieuwe pluimveestallen, een mestloods, twee watertanks en de aanleg van verharding rondom deze gebouwen. Deze geplande ingrepen zullen plaatsvinden binnen dieptes variërende van ca. 30cm (ter hoogte van de vloerplaat) tot ca. 1m ter hoogte van de funderingen. Deze geplande werken kunnen als bedreigend beschouwd worden voor het potentiële archeologische archief aldaar.

1.4 Volledigheid van het onderzoek

Het gemotiveerde advies is gebaseerd op het verslag van de resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel een bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en de waarde van archeologisch erfgoed op het terrein. ADEDE is dan ook van oordeel dat verder vervolgonderzoek noodzakelijk is. Om te bepalen in welke staat de bodem zich bevond, werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd binnen het projectgebied. Op basis hiervan bleek dat de archeologische bodem nog aanwezig is binnen de site, maar dat de geplande werken deze zal beschadigen. Een proefsleuvenonderzoek werd nodig geacht om te bepalen of het gebied archeologisch relevante elementen bevat. Het desbetreffende programma van maatregelen wordt hier verder opgemaakt.

1.5 Keuze van vervolgonderzoek

1.5.1 Onderzoek zonder ingreep in de bodem

Vooraleer de noodzaak van een vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, werd eerste de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen. In de eerste plaats is ADEDE bv van oordeel dat een extra bureauonderzoek, met uitvoerige archiefstudie, niet noodzakelijk is.

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie werd door ADEDE bv in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd. Dit werd reeds uitgevoerd, waaruit bleek dat de archeologische bodem nog aanwezig is binnen de site, maar dat de geplande werken deze zal beschadigen. Binnen het aanbod van de overige beschikbare methodes betreffende een vooronderzoek met ingreep in de bodem, wordt gekozen voor een proefsleuvenonderzoek. Een proefsleuvenonderzoek werd nodig geacht om te bepalen of het gebied archeologisch relevante elementen bevat. Het desbetreffende programma van maatregelen wordt hier verder opgemaakt.

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota. Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgetraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein. Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied wordt onderzocht. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10% – 15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient ook een landschappelijk bodemonderzoek te worden uitgevoerd. Dit gebeurt door de aanleg van systematisch ingeplande profielkolommen.

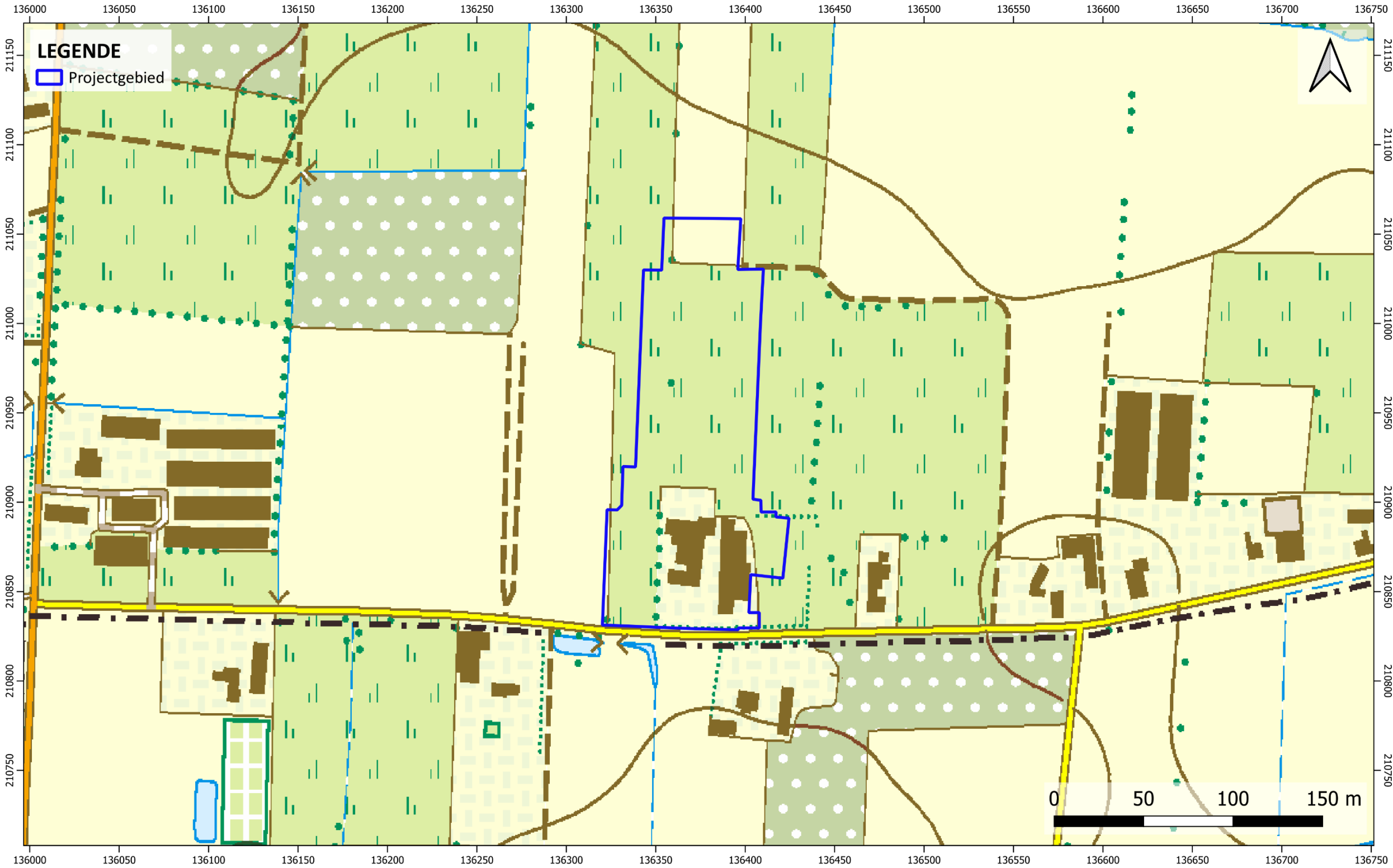
- Is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein? Ja
- Is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)? Ja
- Is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein? Nee

- Is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)? Ja. Afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek kunnen archeologische proefsleuven voor de projectlocatie de aangewezen onderzoeksmethode vormen mbt. sporenarchologie. Dankzij dergelijke proefsleuven zal tegen een aanvaardbare kost snel een inschatting kunnen gemaakt worden over de bewaringstoestand van het archeologisch ensemble

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

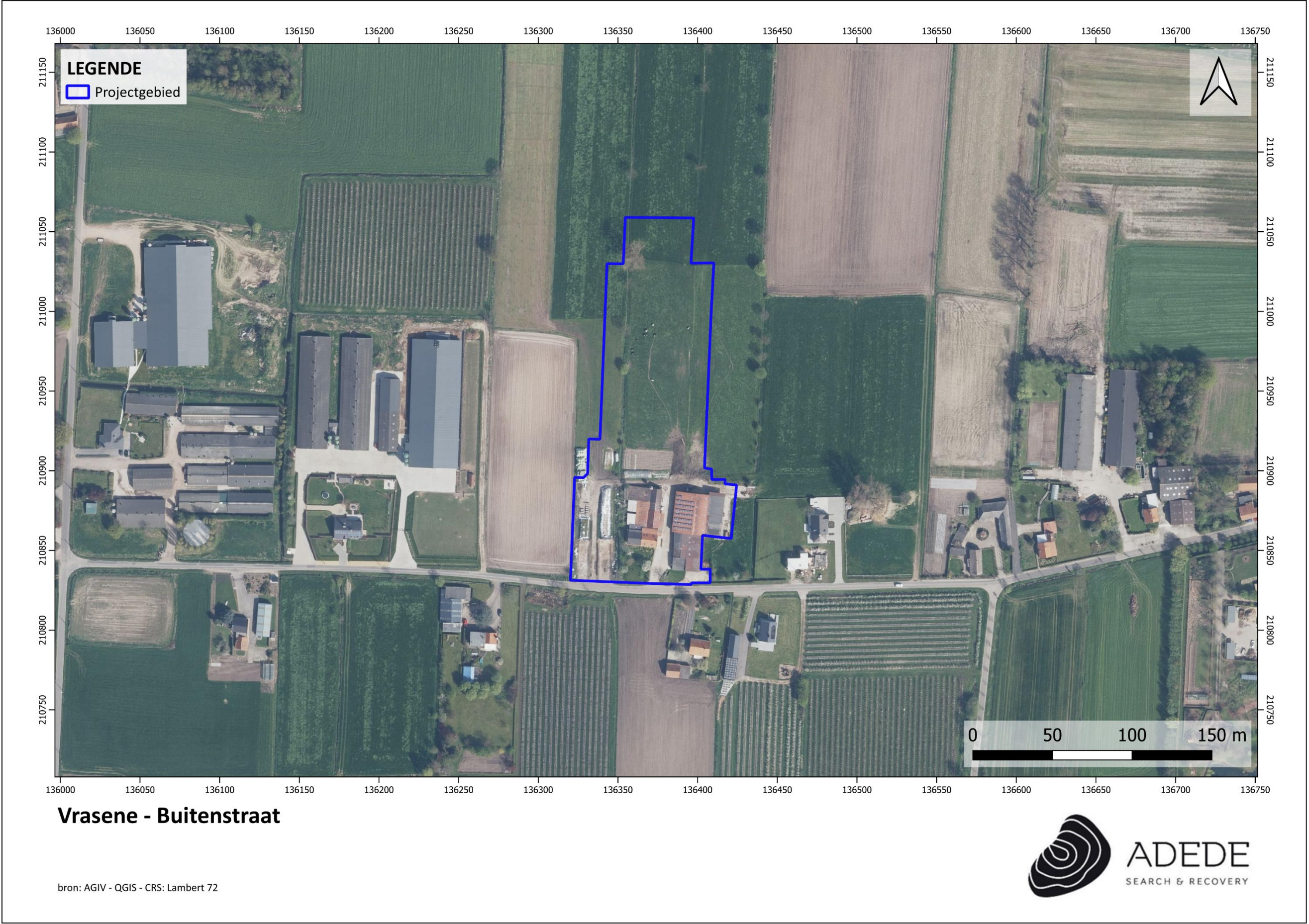
Projectcode	2026B288
Site	Buitenstraat 29, Vrasene
Projectsigle ADEDE	VRA-BUI
Ligging	Buitenstraat 29 9120, Vrasene Oost-Vlaanderen
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Bouw stallen
Uitvoerder	ADEDE bv
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	David Janssens OE/ERK/Archeoloog/2018/00215
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bv
Grootte projectgebied	14.170m ²
Periode uitvoering	Februari-mei 2026
Termen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek

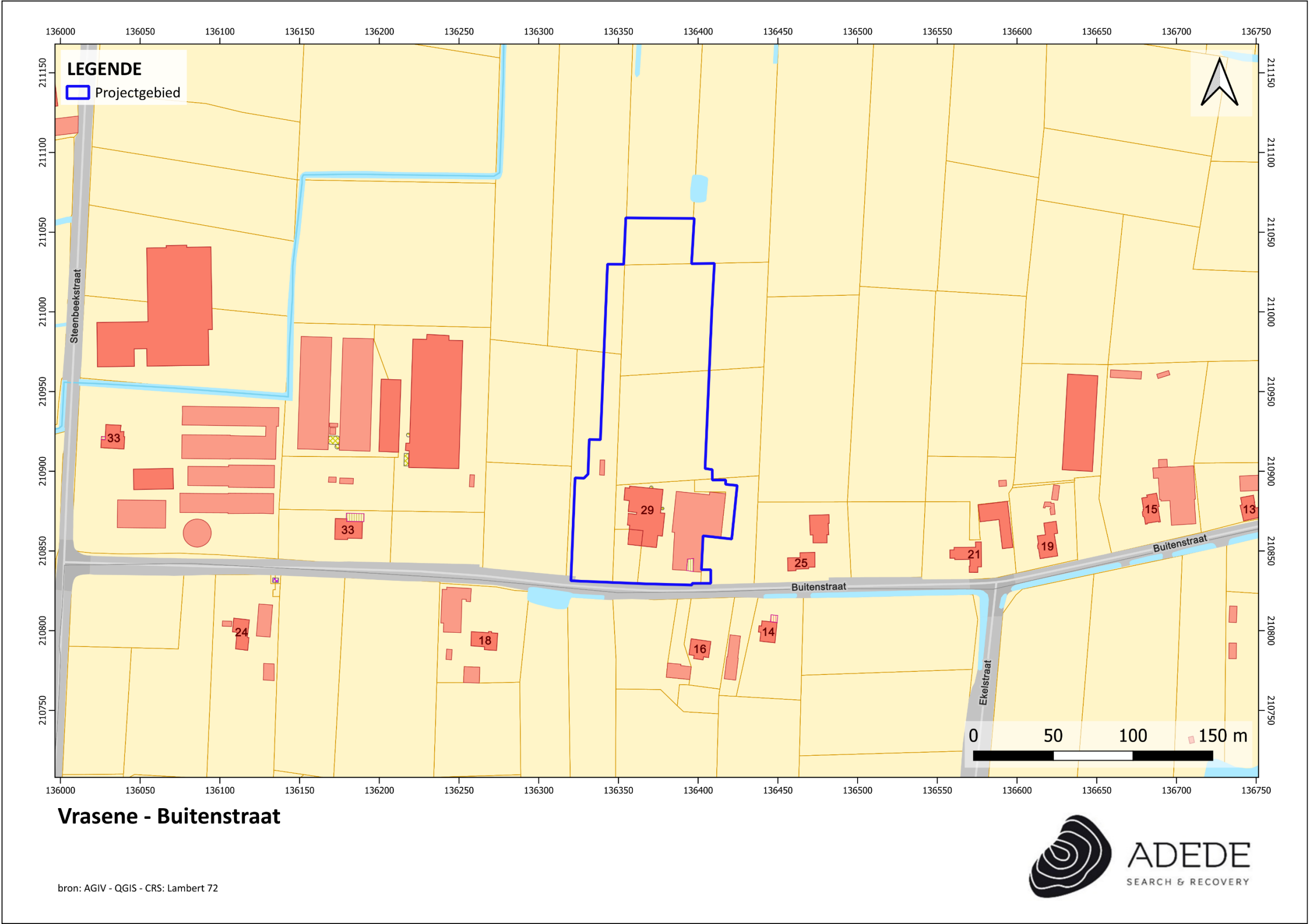

Vrasene - Buitenstraat

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

De archeologienota werd opgesteld naar aanleiding van geplande werken die de bouw van twee pluimveestallen, een mestloods, twee watertanks en de aanleg van verharding. Het perceel betreft een agrarisch gebied en de totale perceelsoppervlakte bedraagt meer dan 5000m². De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft als doel informatie en gegevens te verzamelen die als aanvulling dienen op de reeds bestaande archeologische, geografische, geologische en historische bronnen. Het onderzoek heeft als uiteindelijk doel na te gaan of er een mogelijk archeologisch waardevolle site binnen de contouren van het onderzoeksgebied aanwezig is. Aan de hand van de verzamelde informatie van het proefsleuvenonderzoek, gecombineerd met het reeds uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek, kan vervolgens een verder te volgen strategie uitgewerkt worden voor de bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied. Volgende onderzoeksvragen dienen beantwoord te worden aan de hand van het uitgesteld vooronderzoek:

2.3.1 Onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek

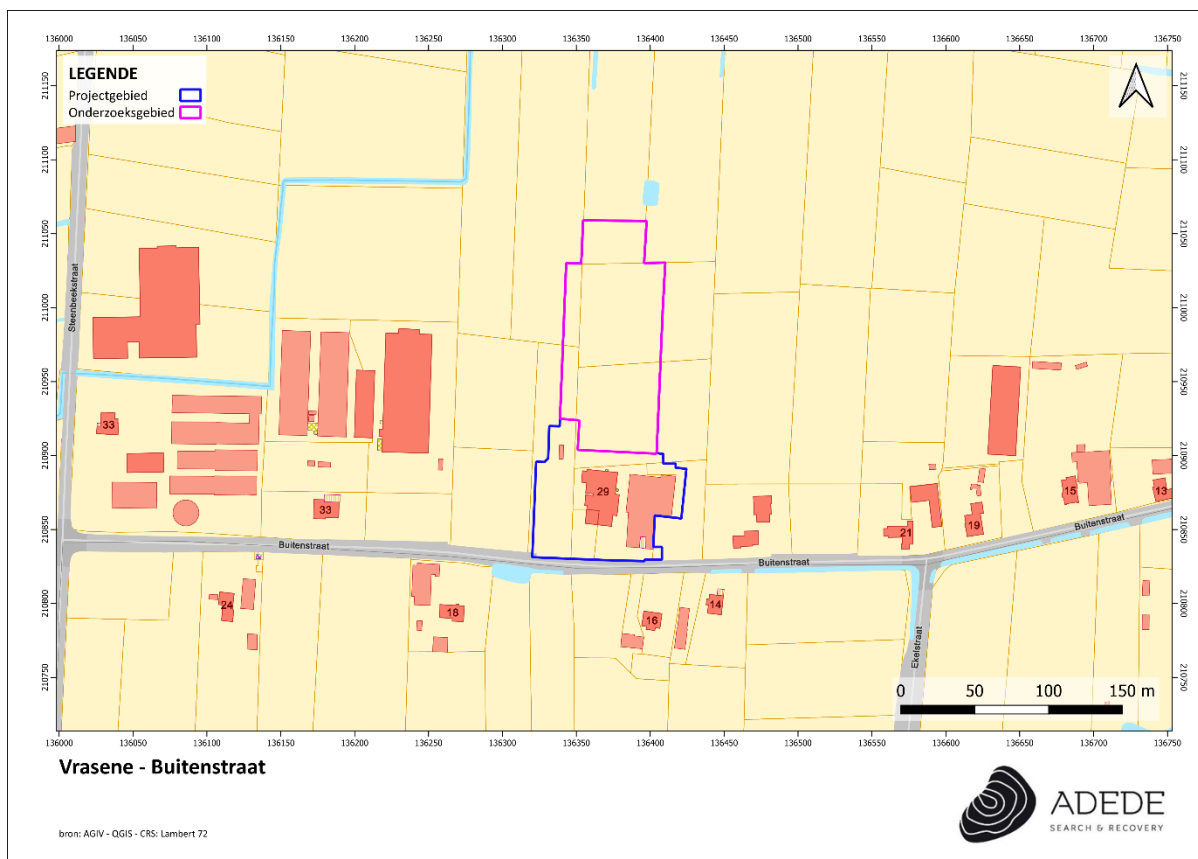
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het landschappelijk bodemonderzoek?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings,...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja:
 - o Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - o Wat is de omvang?
 - o Komen er oversnijdingen voor?

- Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,...)
- Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Welke vraagstellingen zijn er voor vervolgonderzoek relevant?

2.4 Afbakening onderzoeksgebied

Aan de hand van deze geplande werken is het duidelijk dat het archeologische archief binnen het projectgebied sterk verstoord kan worden, zeker ter hoogte van de geplande stallen, mestloods en watertanks in het noorden van het projectgebied. Om de archeologische sporen en vondsten te kunnen registreren voordat ze onherroepelijk beschadigd worden, wordt een verder archeologisch onderzoek hier aangeraden. Het zuidelijke gedeelte is reeds bebouwd en grotendeels verhard. Hier worden geen grote ingrepen gepland, waardoor in dit deel van het projectgebied geen verder onderzoek verantwoord kan worden.

Uit het landschappelijk booronderzoek blijkt dat alle geplande ingrepen in deze noordelijke zone kans hebben om het archeologisch niveau te raken. Het onderzoeksgebied bestaat dus uit de noordelijke agrarische, onbebouwde zone, ter hoogte van de geplande stallen, loods en watertanks.

Figuur 1. Afbakening onderzoeksgebied

2.5 Onderzoeksstrategie en -methodes

Aangezien er reeds een landschappelijk bodemonderzoek werd uitgevoerd waarbij een intacte bodem werd aangetroffen, en aangezien er bij dit onderzoek geen aanwezige B-horizont werd aangetroffen, kan er direct overgegaan worden tot een proefsleuvenonderzoek.

2.5.1 Proefsleuvenonderzoek

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient er gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle continue proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied, tenzij op basis van het landschappelijk bodemonderzoek bepaalde zones van het onderzoeksgebied kunnen worden afgeschreven. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m van middellijn tot middellijn. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1.80 tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd.

In totaal dienen er 5 proefsleuven aangelegd te worden met een noord-zuid oriëntatie. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein. Bij de planning van de sleuven werd er rekening mee gehouden dat de sleuven tot een afstand van 2m van perceelsgrenzen en 5m tot naburige gebouwen moeten gelegd worden.

Via deze methode wordt er 10% van het onderzochte oppervlak opengelegd en onderzocht. Ter plaatse dienen extra volgsleuven en dwarsleuven of kijkvensters aangelegd te worden en dit voor een totale oppervlakte van 2.5% van het totale projectgebied. Een inschatting naar de inplanting van deze volgsleuven, dwarsprofielen of kijkvensters kan via een bureaustudie niet gemaakt worden en dient tijdens de uitvoering van de proefsleuven te gebeuren in functie van de grootste kennisvermeerdering. De opdrachtnemer dient tevens een KLIP/KLIMM melding te maken om er zich van te vergewissen dat nutsleidingen niet geraakt zullen worden.

Via deze methode wordt, conform artikel 8.6.2 van de Code van Goede Praktijk 12.5% van het onderzoeksgebied gedekt. Op deze manier wordt er maximale info bereikt tegen een minimale kost. De motivering voor deze keuze dient eveneens toegelicht te worden in de rapportering. Indien afgeweken wordt van het voorgestelde sleuvenplan dient dit eveneens toegelicht te worden in de rapportering.

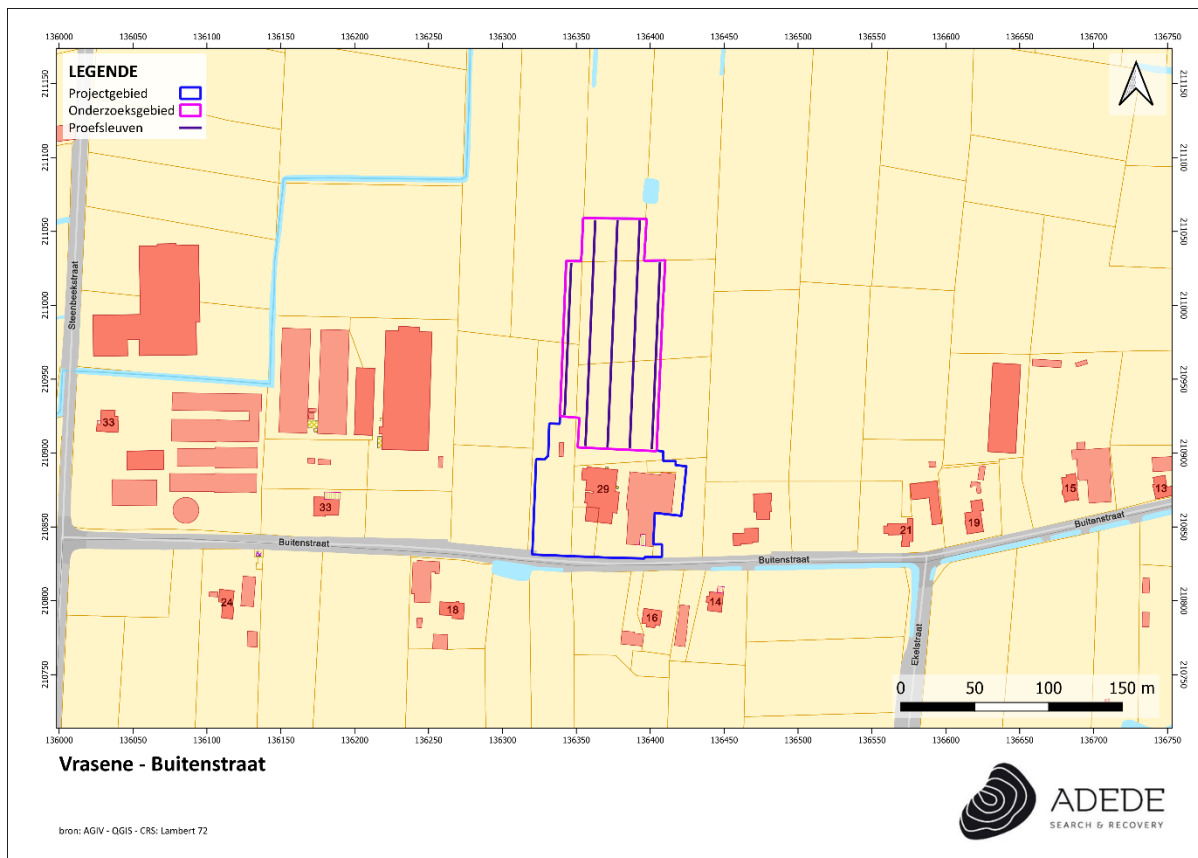
De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand aan de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (o.a. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en de rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het voorgestelde vooronderzoek moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

De gewenste competenties voor de actoren zijn de volgende:

- Veldwerkleider met ervaring in het aanleggen van proefsleuven.
- Assistent – archeoloog met ervaring in het aanleggen van proefsleuven

- Erkend archeoloog.

Figuur 2. Proefsleuvenplan

2.6 Afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

2.7 Randvoorwaarden

Ter bescherming van het potentiële bodemarchief dient vermeld te worden dat er in tussentijd geen ingrepen dieper dan het maaiveld kunnen plaatsvinden. De sloop van de gebouwen en het uitbreken van de verharding voorafgaand aan het verder onderzoek met ingreep in de bodem niet dieper mag gebeuren dan het huidige maaiveld. De sloop van funderingen en eventuele kelders dient te gebeuren onder begeleiding van een archeoloog.

Indien bomen dienen gerooid te worden ifv. Van de geplande werken, mogen deze gerooid worden tot op het maaiveld. Het uitfrezen van de boomwortels dient te gebeuren onder begeleiding van een archeoloog tijdens het uitvoeren van het proefsleuvenonderzoek.

3 Lijst van figuren

Figuur 1. Afbakening onderzoeksgebied.....	- 14 -
Figuur 2. Proefsleuvenplan.....	- 16 -